

Andrzej Bronicki, Wojciech Mazurek

Koczów, st. 1, gm. Chełm, woj. chełmskie

Informator Archeologiczny : badania 26, 72

1992

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Koczów, st. 1
gm. Chełm, woj. chełmskie

Muzeum Okręgowe w Chełmie

Badania prowadzili mgr mgr Andrzej Bronicki i Wojciech Mazurek. Finansowane przez Muzeum Okręgowe w Chełmie. Kurhan wczesnośredniowieczny z VIII w. n. e. zlokalizowany na osadzie kultury łużyckiej z przełomu epoki brązu i okresu halsztackiego.

Stanowisko znajduje się w obrębie Pagórów Chełmskich, ok. 20 km na południowy wschód od Chełma, na krawędzi doliny rzeczki Krzywólki. Ekspozycja wynosi ok. 2 m i jest skierowana na południe. Teren stanowiska pokrywa gleba piaszczysta. Badania podjęto w związku z programem badań kopców w województwie chełmskim, kierując się jednocześnie względami konserwatorskimi (postępująca destrukcja obiektu w wyniku prac polowych).

Kurhan rozkopano stosując metodę ćwiartkową z zachowaniem krzyżowych świadków profilowych. Prowadzono planografię. Ogółem badaniami objęto ok. 400 m² powierzchni (kopiec i teren bezpośrednio doń przylegający). Dzięki odkryciu rowka przykurhanowego udało się ustalić pierwotną średnicę obiektu. Wynosi ona 11,5–12 m. Rowek miał ok. 25 cm szerokości i 15–20 cm głębokości. W centralnej części kopca natrafiono na jamę zawierającą ułamki naczyńia datowanego na VIII w. (ewentualnie pocz. IX). Fragmenty ceramiki wystąpiły w pobliżu datowanych węgli drzewnych. Późniejszy, rozległy wykop (rabunkowy?) silnie naruszył wspomnianą jamę. Taki stan rzeczy zdecydowanie utrudnia zinterpretowanie jej funkcji i określenie wymiarów.

U podnóża kopca od strony południowo-wschodniej znaleziono ułamki drugiego naczynia wczesnośredniowiecznego, zdobionego wieloma liniami horyzontalnymi. Należy je datować na pocz. IX w.

W obrębie przebadanej powierzchni nie stwierdzono występowania przepalonych kości ludzkich. Mamy tu do czynienia prawdopodobnie z pochówkiem ciałałpalnym nakurhanowym, lecz w wyniku niesprzyjających okoliczności szczątki ludzkie nie zachowały się (druga ewentualność: jest to grób symboliczny).

Wokół kurhanu w odległości od 0,5 do 1 m znaleziono ślady palenisk z licznymi węglakami drzewnymi i popiołem. Być może są to pozostałości po obrzędach zaduszkowych.

W części południowej kurhanu odkryto 2 pochówki szkieletowe. Zmarli spoczywali w pozycji na wznak, z głową skierowaną na zachód. Zwłoki pozbawione były jakiegokolwiek wyposażenia. Szkielet z grobu nr 1 spoczywał w płytkiej jamie, nieznacznie zagłębionej w humusie. Zmarły z grobu nr 2 złożony został nieco głębiej (lecz również w obrębie nasypu) w drewnianej trumnie wzmocnionej pięcioma żelaznymi ćwiekami o długości do kilkunastu cm. Obrządek szkieletowy, orientacja oraz układ rąk: żołądkowy i żołądkowo-nasercowy, wskazują na chrześcijański charakter pochówków (raczej w typie wschodnim). Elementy te pozwalają datować groby na późne średniowiecze, a ściślej na koniec XIII–XIV w.

Kurhan został usypany na terenie osady kultury łużyckiej. Zgromadzono wielotysięczny zbiór fragm. ceramiki, zabytków krzemienych, nieco kostek zwierzęcych z okresu istnienia osady. Materiał ceramiczny pozwala ją datować na przełom epoki brązu i epoki żelaza. Obiektów nieruchomych nie odkryto. Zabytki znaleziono głównie na złożu wtórnym w nasypie kopca, a częściowo pochodziły z nienaruszonej warstwy kulturowej, która zachowała się pod nim.

Teren stanowiska odwiedzała również ludność innych kultur pradziejowych. Odkryto kilka grocików krzemienych, fragm. krzemienych sierpów (ze starszych okresów epoki brązu) oraz żelazną fibulę typu E wg J. Kostrzewskiego.

Materiały są przechowywane w Muzeum Okręgowym w Chełmie (nr inwentarzowy: MCH/A/6212).

Badania zakończono.